

Sygn. akt VI U 71/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2023 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Kryńska-Mozolewska

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2023 r. w Warszawie na posiedzeniu niejawnym na podst. art. 15zszs² ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020r., poz. 1842, tekst jednolity.)

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 23 listopada 2020 r. znak (...) i od decyzji z dnia 30 listopada 2020 z znak: 450000/CW/00846082

zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób że przyznaje odwołującej A. P. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 10 lutego 2020 r do dnia 10 sierpnia 2020 r;

zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz odwołującej A. P. kwotę 360,00 złotych (trzysta sześćdziesiąt 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI U 71/21

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 26 lipca 2023r.

Decyzją z dnia 23 listopada 2020r., znak: nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił A. P. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 10 lutego 2020r. do 30 czerwca 2020r. (decyzja z dnia 23.11.2020r. – a.r.)

Od powyższej decyzji A. P. w dniu 21 stycznia 2021r. wniosła odwołanie, zaskarżając ją w całości. Odwołująca domagała się zmiany zaskarżonej decyzji ZUS, poprzez przyznanie jej prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 10 lutego 2020r. do 30 czerwca 2020r., zasądzenia od organu rentowego na jej rzecz oraz pracodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych oraz połączenia niniejszej sprawy do wspólnego rozpoznania ze sprawą pozostającą w związku faktycznym oraz prawnym. (odwołanie k.1v-2) W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że z powodu depresji oraz zaburzeń adaptacyjnych otrzymała po konsultacji psychiatrycznej zwolnienie lekarskie od dnia 10 lutego 2020r. do 30 czerwca 2020r. Jednakowoż, za

okres niezdolności do pracy ZUS odmówił odwołującej prawa do zasiłku chorobowego, na skutek błędów formalnych zwolnień lekarskich. (uzasadnienie odwołania k.3-4)

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonej ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu ZUS podniósł, że przedłożone przez odwołującą zaświadczenie lekarskie z dnia 04 czerwca 2020r., lekarz orzecznik uznał za nieuzasadnione. Nadto, wskazał, że zaświadczenie lekarskie może być wystawione przez lekarza psychiatrę na okres wcześniejszy niż 3 dni poprzedzające dzień badania w razie stwierdzenia lub podejrzenia zaburzeń psychicznych, ograniczających zdolność ubezpieczonego do oceny własnego postępowania. (odpowiedź na odwołanie k.17-17v)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 stycznia 2020r., w skutek rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem zakończył bieg termin wypowiedzenia stosunku pracy, na podstawie którego odwołująca zgłoszona była m.in. do ubezpieczenia chorobowego.

Dowód: fakt bezsporny

Dnia 10 lutego 2020r. odwołująca z powodu depresji oraz zaburzeń adaptacyjnych zgłosiła się do lekarza pierwszego kontaktu lek. internisty E. K., która wystawiła jej zwolnienie lekarskie od dnia 10 lutego 2020r. do początku czerwca 2020r. i skierowanie do poradni psychiatrycznej. Odwołująca w dalszym ciągu pozostawała pod opieką lekarza internisty, ponieważ czas oczekiwania do lekarza psychiatry na NFZ był wydłużony, a następnie nastąpił w kraju tzw. lockdown uniemożliwiający wizytę stacjonarną.

Dowód: skierowanie z dnia 10.02.2020r. k.7, zeznania świadka lek. E. K. k.42v-43

Dnia 04 czerwca 2020r. odwołująca zgłosiła się do lekarza specjalisty psychiatry D. J., która na podstawie badania pacjentki oraz w oparciu o dokumentację medyczną sporządzoną przez lek. E. K., wystawiła odwołującej zwolnienie wsteczne od dnia 10 lutego 2020r. do 30 czerwca 2020r. W ocenie lekarza psychiatry odwołująca nie była w stanie radzić sobie z życiem codziennym i pracą przez zaburzenia depresyjne. Ubezpieczona uczęszczała do psychiatry na regularne wizyty z uwagi na trudności w ustaleniu leczenia.

Dowód: zaświadczenie lekarskie k.23, zeznania świadka lek. D. J. k.43

Dnia 23 listopada 2020r. ZUS wydał decyzję, w której odmówił odwołującej prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 10 lutego 2020r. do 30 czerwca 2020r.

Dowód: decyzja z dnia 23.11.2020r. – a.r.

A. P. była niezdolna do pracy w następujących okresach: od 10.02.2020r. do 16.02.2020r., od 10.02.2020r. do 30.06.2020r., od 17.02.2020r. do 23.02.2020r., od 24.02.2020r. do 08.03.2020r., od 09.03.2020r. do 22.03.2020r., od 23.03.2020r. do 05.04.2020r., od 06.04.2020r. do 19.04.2020r., od 03.05.2020r. do 16.05.2020r., od 17.05.2020r. do 30.05.2020r., od 31.05.2020r. do 13.06.2020r., od 01.07.2020r. do 28.07.2020r. oraz od 29.07.2020r. do 10.08.2020r.

Dowód: historia zaświadczeń lekarskich k.98-109

Dnia 17 kwietnia 2020r. lekarz specjalista psychiatra M. L. przeprowadziła badanie lekarskie odwołującej. Rozpoznała zaburzenia depresyjne nawracające – choroba afektywna jednobiegunowa. Głęboki epizod depresyjny przebiegał u odwołującej z nadmierną sennością, zaburzeniami koncentracji, depresyjną oceną siebie oraz obniżonym nastrojem i napędem. Biegła na podstawie wywiadu, jak i dostarczonej dokumentacji medycznej, wskazała, że w okresie od stycznia 2020r. do 10 sierpnia 2020r. u odwołującej występowały objawy zespołu depresyjnego, takie jak obniżenie nastroju i napędu, anhedonia, brak aktywności, niepokój, zaburzenia pamięci oraz koncentracji, zaburzenia snu

i łaknienia. Biegła podkreśliła, że we wskazanym okresie stan psychiczny odwołującej uniemożliwił jej pracę zawodową.

Dowód: opinia sądowo psychiatryczna k.51-54, zeznania biegłej lek. M. L. k.83v

W przebiegu depresji od natężenia dolegliwości, tj. objawów zaburzenia depresyjnego, zależy aktywność oraz zdolność chorego do wypełniania obowiązków i realizowania ról społecznych. Silny epizod depresyjny może ograniczać, a nawet wyłączać zdolność do racjonalnego kierowania własnym postępowaniem, a także może zakłócać wolę osoby chorej przy wyborze sposobu zachowania.

A. P., wiek 51 lat, z zawodu ekonomistka, na co dzień samotnie wychowuje małe dziecko. Depresja odwołującej najprawdopodobniej wywołana została doznaniem ciężkich wydarzeń w życiu osobistym, takich jak choroba rodziców, samodzielne rodzicielstwo oraz konflikt z ojcem małej córki. Odwołującej trudność sprawia dostosowywanie się do nowej sytuacji społecznej, jak i ekonomicznej. Ubezpieczona choruje od około 15 lat, silne epizody depresyjne występowały już w latach 2006-2007 oraz 2016-2017. Podczas epizodu depresyjnego odwołująca nie była w stanie wypełniać roli matki, pracownicy, czy prowadzić gospodarstwa domowego. Ubezpieczona izoluje się w domu, nie przywiązuje uwagi czy dziecko uczęszcza do placówki edukacyjnej, cierpi na hipersomnię (odczuwanie ciągłej senności, zbyt długie okresy snu), doświadcza trudności w realizacji codziennych obowiązków, takich jak robienie zakupów, sprzątanie, praca zawodowa oraz opieka nad córką.

Sytuacja zdrowotna w której na początku roku 2020 znajdowała się A. P., wskazuje na wystąpienie silnego epizodu depresyjnego. Kobieta przez niemalże cały czas spała. Jak zeznał świadek powołany w sprawie, w mieszkaniu panował nieład. Pomimo sprawowania wyłącznej opieki nad małą córką, nie była w stanie zawieźć, ani odebrać jej z placówki edukacyjnej. Odwołująca z powodu doświadczanej hipersomni nie była w stanie opuścić mieszkania, tym bardziej nie mogła świadczyć pracy.

Depresyjne dolegliwości odwołującej są uwarunkowane sytuacyjnie, przez co następuje okresowe zwiększenie ich natężenia. Nawarstwiający się okoliczności dnia codziennego, w szczególności otrzymane pod koniec 2019r. wypowiedzenie z powodu likwidacji stanowiska pracy, wywołały kolejny silny epizod depresyjny.

Sąd dopuścił dowód z przesłuchania następujących świadków: E. K., D. C., D. J.. Nadto, Sąd przesłuchał stronę powodową.

W ocenie Sądu, zeznania świadka E. K. stanowią wiarygodny dowód w sprawie. Dostarczają informacji, co do rzeczywistego stanu zdrowia powódki na początku roku 2020, konieczności udzielenia jej pomocy medycznej, farmakoterapii z powodu doświadczanych zaburzeń adaptacyjnych i depresyjnych oraz niemożności szybkiego skorzystania z konsultacji psychiatrycznej. Sąd dał wiarę zeznaniom D. C. w całości, jako rzeczowym, logicznym i korespondującym z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym. Świadek dostarczył oglądu sytuacyjnego w przebiegu choroby powódki, silnym wpływie choroby na codzienność powódki, opisując jej funkcjonowanie podczas silnego epizodu depresyjnego. Zeznania świadka D. J. zasługują na uwzględnienie zarówno w zakresie charakterystyki objawów depresyjnych powódki, uzasadniających wystawienie zwolnienia lekarskiego, jak i nieprzyjmowania na początku roku 2020r. nowych pacjentów z powodu pandemii covid-19. Sąd dał wiarę zeznaniom biegłej M. L. w zakresie wpływu głębokiego stanu depresyjnego na jej niezdolność do pracy, w szczególności przez doświadczane zaburzenia snu. Zeznania świadków i biegłej stanowią spójny, konsekwentny, a w rezultacie również wiarygodny obraz stanu zdrowia powódki. Ponadto, A. P. opisała przebieg swojej niezdolności do pracy, od konsultacji u lekarza rodzinnego, po wizytę u lekarza psychiatry.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. P. zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem rozpoznania niniejszej sprawy była zasadność zgłoszonego przez odwołującą A. P. roszczenia o przyznanie jej prawa do zasiłku chorobowego za okres czasowej niezdolności do pracy od dnia 10 lutego 2020r. do 30 czerwca 2020r.

Organ rentowy stał na stanowisku, że zaświadczenie lekarskie wystawione dla odwołującej w dniu 04 czerwca 2020r., obejmujące okres od dnia 10 lutego 2020r. do 30 czerwca 2020r., uznał za nieuzasadnione medycznie oraz niespełniające warunków wymaganych od zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy. Z niniejszego powodu ZUS nie wypłacił ubezpieczonej zasiłku chorobowego. Odwołująca natomiast podkreślała, że zaświadczenie z dnia 04 czerwca 2020r. spełnia wszelkie ustawowe wymagania, a z uzasadnienia ZUS nie wynika jakich to warunków lekarz wystawiający zwolnienie nie dopełnił.

W toku postępowania, Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, celem ustalenia faktów związanych ze stanem zdrowia odwołującej począwszy od stycznia 2020r. do 10 sierpnia 2020r. Wnioski zawarte w opinii były istotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. W ocenie biegłego, ukształtowanej po dokonanej analizie dokumentacji medycznej oraz po przeprowadzeniu badania odwołującej, we wskazanym okresie stan psychiczny A. P. uniemożliwiał pracę zawodową. Biegły wyjaśnił, że A. P. zmaga się z zaburzeniami depresyjnymi nawracającymi, a od stycznia 2020r. do 10 sierpnia 2020r. występowały objawy zespołu depresyjnego, takie jak obniżenie nastroju i napędu, anhedonia, brak aktywności, niepokój, zaburzenia pamięci, koncentracji, zaburzenia snu i łaknienia. Udokumentowana choroba odwołującej, powodująca jej niezdolność do pracy. Opinia jako wyłączna podstawa rozstrzygnięcia nie przesądziłaby o prawie odwołującej do zasiłku chorobowego. Opinia biegłego lekarza psychiatry świadczy wyłącznie o zasadności przyznania zasiłku chorobowego z powodu występowania deficytu zdrowotnego.

Ustaleniu przez Sąd, w pierwszej kolejności podlegała kwestia przysługiwania odwołującej uprawnienia do zasiłku chorobowego na podstawie tytułu do ubezpieczenia chorobowego.

Tytuł do ubezpieczenia chorobowego odwołującej ustał w dniu 31 stycznia 2020r. Zwolnienie lekarskie wystawione zostało dnia 10 lutego 2020r., na okres od dnia 10 lutego 2020r. do 30 czerwca 2020r. W niniejszym postępowaniu odwołująca dochodziła prawa do ubezpieczenia chorobowego, powstałego po ustaniu tytułu ubezpieczenia, za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego. Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu do ubezpieczenia, jest wyjątkiem od ogólnej zasady przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego w czasie trwania tytułu ubezpieczenia. Sąd wskazuje, że osoba ubiegająca się o zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy, powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia, za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, nie może realizować przesłanek wskazanych w art. 13 §1 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zdaniem Sądu na gruncie przedmiotowego stanu faktycznego odwołująca nie podlegała określonymu we wskazanym przepisie reżimowi przesłanek, które wyłączałyby prawo do zasiłku chorobowego.

W drugiej kolejności Sąd zweryfikował, czy podczas wystawiania ubezpieczonej zwolnienia, dochowano warunków wymaganych od zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy.

§7 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 listopada 2015 r. w sprawie trybu i sposobu orzekania o czasowej niezdolności do pracy, wystawiania zaświadczenia lekarskiego oraz trybu i sposobu sprostowania błędu w zaświadczeniu lekarskim, uprawnia lekarza psychiatrę do wskazania okresu orzeczonej czasowej niezdolności do pracy, obejmującego okres wcześniejszy niż trzy dni poprzedzające dzień badania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia zaburzeń psychicznych ograniczających zdolność do oceny własnego postępowania.

Kwestionowane przez ZUS zaświadczenie lekarskie wypisane od dnia 10 lutego 2020r., zostało wystawione przez lekarza rodzinnego wraz z receptą na leki niwelujące skutki zaburzeń adaptacyjnych oraz skierowaniem do poradni psychiatrycznej, ponieważ odwołująca nie radziła sobie z czynnościami dnia codziennego. Wzmożenie dolegliwości ubezpieczonej, nałożyło się w czasie z wystąpieniem pandemii covid-19, wydłużeniem czasu oczekiwania do lekarza psychiatry w ramach NFZ oraz wystąpieniem tzw. lockdown'u, utrudniającego wizytę stacjonarną.

Podczas wizyty u lekarza psychiatry odwołująca otrzymała zwolnienie wsteczne, rozpoczynające okres zwolnienia od daty przeszłej – dnia 10 lutego 2020r. Powyższe działanie lekarza psychiatry, wskazuje na podejrzenie zaburzeń psychicznych ograniczających zdolność odwołującej do oceny własnego postępowania. Lekarz psychiatra podjął decyzję o wystawieniu zwolnienia wstecznego, ponieważ niewątpliwym było, że ubezpieczona we wskazanym okresie pozostawała niezdolna do pracy.

Zwolnienie wsteczne, które może wystawić lekarz psychiatra, charakteryzuje się pewną odmiennością od tożsamego uprawnienia lekarza innej specjalizacji. Lekarz psychiatra może wystawić zwolnienie na większą liczbę dni wstecznych, tj. powyżej trzech dni. Regulacja z §7 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 listopada 2015 r. w sprawie trybu i sposobu orzekania o czasowej niezdolności do pracy, wystawiania zaświadczenia lekarskiego oraz trybu i sposobu sprostowania błędów w zaświadczeniu lekarskim, nie zawiera wskazania maksymalnego okresu przeszłego, za jaki lekarz psychiatra może wystawić zwolnienie wsteczne. Ustawodawca wskazał wyłącznie, że jest to okres wcześniejszy niż trzy dni poprzedzające dzień badania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia zaburzeń psychicznych ograniczających zdolność do oceny własnego postępowania. Należy zatem przyjąć, że zwolnienie od psychiatry w uzasadnionych przypadkach może być wystawione na okres dowolnie wcześniejszy.

Możliwość wystawienia zwolnienia lekarskiego z mocą wsteczną w przypadku lekarza psychiatry nie jest ograniczona czasowo, tak jak w przypadku lekarzy innych specjalności. (wyrok Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 10.03.2021 r. , sygn. akt IV P 374/20)

Na gruncie powyższych rozważań, zwolnienie lekarskie, na mocy którego organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego, należało uznać za należyte, w szczególności wystawione z dochowaniem warunków wymaganych od zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy. W stanie faktycznym niniejszej sprawy, ZUS nie wykazał, aby przedmiotowe zwolnienie nie spełniało przewidzianych prawem wymogów formalnych. ZUS w toku procesu nie podniósł również, jakich konkretnych wymogów owe zwolnienie miałoby nie spełniać. W ocenie **Sądu, organ rentowy niesłusznie odmówił odwołującej prawa do zasiłku chorobowego za okres trwający co najmniej od dnia 10 lutego 2020r.**

Jednakowoż, niezależnie od powyższego, Sąd wskazuje, iż jednym z warunków uzyskania prawa do zasiłku chorobowego jest niezdolność do pracy, a nie posiadanie zwolnienia lekarskiego. Zaświadczenie lekarskie jest jedynie dowodem potwierdzającym czasową niezdolność do pracy z powodu choroby ubezpieczonego. Niezdolność tę ubezpieczony może potwierdzić zaświadczeniem lekarskim, jednak jego brak nie pozbawia go jeszcze prawa do zasiłku chorobowego. (wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 25.05.2016 r., sygn. akt VII Ua 50/16)

W toku postępowania sądowego, strona odwołująca udowodniła istnienie swojego prawa do zasiłku chorobowego na podstawie innych środków dowodowych przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego. A. P. wykazała swoją niezdolność do pracy od dnia 10 lutego 2020r. oraz podleganie ubezpieczeniu chorobowemu. Należy podkreślić, że Sąd dysponuje możliwością, przykładowo poprzez powołanie biegłego, samodzielnego ustalenia faktu, jak i okresu rzeczywistej niezdolności do pracy. W granicach swobody orzekania, Sąd może stwierdzić prawo ubezpieczonego do zasiłku chorobowego, nawet w okoliczności nie dysponowania przez niego zaświadczeniem lekarskim lub posiadaniem zaświadczenia lekarskiego obarczonego błędami natury formalnej.

Uwzględniając powyższe rozważania, w ocenie Sądu należało zmienić decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. wydaną dnia 23 listopada 2020r., znak (...), następnie podtrzymaną decyzją z dnia 30 listopada 2020, znak: 450000/CW/00846082, przyznając A. P. prawo do zasiłku chorobowego. **Sąd** w oparciu o opinie biegłego, **jako daty ramowe** czasowej niezdolności do pracy A. P., uznał okres od dnia 10 lutego 2020r. do dnia 10 sierpnia 2020r.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł, jak w sentencji pkt. 1 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł jak w sentencji pkt. 2 wyroku, powołując się na zasadę odpowiedzialności za wynik procesu przewidzianą w art. 98 k.p.c. Sąd obciążył organ rentowy obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz odwołującej. Zaś wysokość tych kosztów Sąd ustalił w oparciu o §9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, tj. w kwocie 360,00 zł.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)